

На основу члана 112 Статута Рачунарског факултета у Београду, а у складу са чланом 87 Закона о високом образовању (“Сл. гласник РС”, број 76/05), Наставно-научно веће Рачунарског факултета у Београду на својој седници од 26.06.2009 донело је Одлуку о измени Правилника о докторским студијама донетог 04.07.2008. године:

ПРАВИЛНИК О ДОКТОРСКИМ СТУДИЈАМА

(пречишћен текст)

А. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим правилником регулисан је трећи степен академских студија – докторске студије – на Рачунарском факултету у Београду.

Правилник обухвата услове и начин уписа, организацију студија, руковођење студијама и поступак израде и одбране докторске дисертације.

Члан 2.

Рачунарски факултет у Београду (у даљем тексту Факултет) организује докторске студије у циљу

- унапређења научно-истраживачког и стручног рада,
- постизања врхунских научних компетенција и академских вештина,
- развоја креативних способности разматрања проблема и способности критичког мишљења,
- продубљивања знања које је усклађено са савременим правцима развоја научних дисциплина у свету,
- развијања способности за тимски рад,
- развијања свести за потребом личног доприноса развоју друштва у целини,
- оспособљавања кадрова да самостално воде оригинална научна истраживања и развијају нове технологије
- развијања способности за саопштавање и излагање својих оригиналних резултата научној јавности.

Члан 3.

Докторске студије организују се у оквиру акредитованих студијских програма.

За извођење докторских студија, Факултет обезбеђује одговарајући простор за извођење наставе, одговарајући лабораторијски простор неопходан за експериментални рад и опрему базирану на савременим информационо-комуникационим технологијама.

Факултет може обезбедити студентима коришћење опреме која је потребна за научноистраживачки рад и на основу уговора о сарадњи са другим одговарајућим установама.

Факултет обезбеђује коришћење библиотечког фонда из својих или других извора (књиге, монографије, научни часописи, друга периодична издања) у складу са могућностима, а у обиму потребном за остварење програма докторских студија. Студенти докторских студија имају приступ Факултету доступним базама података које су неопходне за израду докторских дисертација и за научноистраживачки рад.

Члан 4.

Висину школарине и остале надокнаде за докторске студије утврђује Савет Факултета и о томе доноси одговарајућу одлуку.

Висину надокнаде коју добијају студенти докторских студија за учешће у извођењу наставе као и за учешће у научно-истраживачким пројектима Факултета утврђује Савет Факултета и о томе доноси одговарајућу одлуку.

Б. УСЛОВИ И НАЧИН УПИСА

Члан 5.

Упис на докторске студије врши се на основу конкурса који расписује Универзитет „УНИОН“. Пре расписивања конкурса, Факултет даје Универзитету предлог броја студената који се примају на одређени студијски програм, а који је у складу са бројем за који је тај студијски програм акредитован.

У конкурс се наводе називи студијских програма за које се исти расписује, број студената који се примају, услови уписа, износ школарине, као и остала обавештења која се односе на услове уписа и студирања, сходно одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета, Статута Факултета и овог Правилника.

Члан 6.

Право пријаве на конкурс за упис на докторске студије има лице које је:

- стекло диплому која одговара завршеном другом степену академских студија;
- има на претходним нивоима студија положене испите из предмета који обезбеђују потребно предзнање за студијски програм за које се пријављује;
- зна енглески језик и
- има довољну просечну оцену или остварене научне радове, и то:
  - лице које има завршене основне и дипломске академске студије (мастер), са најмање 300 ЕСПБ бодова и општом просечном оценом од најмање 8 (осам) на основним академским и дипломским академским студијама;
  - лице које има завршене дипломске академске студије са најмање 300 ЕСПБ бодова и остварене научне радове, према бодовној листи из члана 8 овог Правилника;
  - лице које је стекло, или стекне VII-1 степен према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању, уколико је завршило претходне нивое студија са просечном оценом најмање 8 (осам)

или има остварене научне радове, према бодовној листи из члана 8 овог Правилника.

На конкурс се може пријавити и лице које има академски степен магистра наука, ако не пријави докторску дисертацију, у складу с одредбом члана 128 Закона о високом образовању.

За кандидата који испуњава услове из става 1 овог члана, ако је завршио студијске програме првог и другог степена који не обезбеђује потребно предзнање за изабрани студијски програм трећег степена, могу се прописати допунски испити из предмета основних академских или дипломских академских студија.

Предмете из којих се полажу допунски испити одређује руководилац студијског програма, за сваког кандидата појединачно, зависно од претходне спреме кандидата, просечне оцене студија и оцена из предмета који обезбеђују потребно предзнање за изабрани студијски програм. Кандидат који треба да полаже допунске испите, условно се уписује у први семестар докторских студија, а допунски испити се уписују у евиденцију и у индекс студента. По полагању свих допунских испита кандидат стиче исти статус као и остали студенти докторских студија, укључујући и право да полаже испите са докторских студија.

Руководилац студијског програма има право да предложи Комисији за докторске студије да се кандидату не одобри упис на студијски програм уколико кандидат не задовољава услове у погледу претходног предзнања, о чему Комисија доноси коначну одлуку.

Члан 7.

Кандидат се пријављује на конкурс и том приликом подноси и предаје студентској служби следећа докумената:

- пријавни лист са назнаком студијског програма за које конкурише,
- кратку биографију,
- фотокопије стечених диплома на претходним нивоима академских студија, а оригинале на увид,
- фотокопије додатка дипломе или уверења о положеним испитима и потврде о средњој оцени, а оригинале на увид,
- списак научних и стручних радова,
- фотокопије радова, а оригинале на увид,
- доказ о знању енглеског језика. Кандидат може да полаже тест из енглеског језика у организацији Факултета. Прихватају се резултати интернационалних тест система и то:
  - TOEFL PBT (Paper-based Test) минимално 550 поена, плус
  - TOEFL TSE (Test of Spoken English) - додатни захтев на неким студијским програмима - минимално 50 поена

или

- IELTS - просечни број поена минимално 6.5, при чему на говорном тесту минимум 7 поена, а на другим тестовима не мање од 6 поена по тесту.

Кандидат својим потписом на пријавном листу потврђује да прихвата правила конкурса на докторске студије, као и услове уписа, ако буде остварио право на упис.

Члан 8.

По закључењу конкурса формира се јединствена ранг листа кандидата који су конкурисали за упис на докторске студије. Листа се формира према бодовима који се рачунају на следећи начин.

За кандидате који су стекли VII-1 степен према прописима који су важили до ступања на снагу Закона о високом образовању, узима се просечна оцена са основних студија која укључује дипломски рад. За кандидате који су завршили дипломске академске студије, са најмање 300 ЕСПБ бодова, рачуна се просек свих оцена основних академских студија и дипломских академских студија, узимајући у обзир и завршни (уколико за њега постоји оцена) и дипломски рад.

Тако добијеном броју додају се бодови за научне радове кандидата, објављене током 5 година које претходе дану отварања конкурса, према следећој листи:

- монографија међународног значаја 1,2;
- монографија националног значаја 0,6;
- поглавље у монографији међународног значаја или прегледни рад у часопису међународног значаја са SCI листе 0,8;
- поглавље у монографији националног значаја или прегледни рад у часопису међународног или националног значаја 0,4;
- рад у часопису међународног значаја са SCI листе 0,6;
- рад у часопису међународног или националног значаја са рецензијом 0,3;
- рад у стручном часопису 0,1;
- уводно предавање по позиву на скупу међународног значаја штампано у целини 0,5;
- уводно предавање по позиву на скупу националног значаја штампано у целини 0,3;
- рад на скупу међународног значаја 0,3;
- рад на скупу националног значаја 0,2;
- техничка реализација (прототип, нови алгоритам, софтвер) 0,3;
- учешће у научноистраживачком пројекту који финансира Министарство науке Србије 0,2.

Врсте научноистраживачких резултата дефинисане су Правилником о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача (“Сл. гласник РС”, број 35/07).

Уколико је збир бодова из става 3 овог члана и просечне оцене из става 2 овог члана већи или једнак 8 (осам), кандидат улази на ранг листу.

Право уписа на докторске студије имају кандидати са ранг листе који се налазе у оквиру предвиђеног укупног броја студената објављеног у конкурс.

Члан 9.

Кандидати се пријављују на конкурс у термину који је утврђен у конкурс који расписује Универзитет „УНИОН“.

У року од седам дана од закључења конкурса организују се сусрети кандидата са руководиоцима студијских програма, током којих се кандидати упознају са организацијом наставе и програмима предмета студијског програма које су одабрали на докторским студијама.

Ранг листа се формира под надзором Комисије за докторске студије и истиче се на огласној табли Факултета у року од десет дана од дана закључења конкурса.

Писани приговор на ранг листу подноси се Комисији докторске студије у року од 48 часова од истицања ранг листе. Комисија доноси одлуку о приговору у року од три дана и ова одлука је коначна.

Члан 10.

Кандидат који је остварио право на упис на докторске студије, мора се уписати најкасније до истека две седмице од дана истицања ранг листе, након чега губи право на упис.

Кандидат који је остварио право на упис подноси:

- две фотографије формата 3,5×4,5 cm и једну фотографију формата 1,8×2,3 cm, не старије од 6 месеци,
- извод из матичне књиге рођених,
- оригинале или оверене фотокопије стечених диплома на претходним нивоима академских студија и додатка дипломе или уверења о положеним испитима и потврде о средњој оцени,
- доказ о уплаћеној школарини за прву годину докторских студија, односно о првој рати, уколико је одлуком Савета одобрена уплата у ратама, или доказ о ослобађању школарине.

Факултет приликом уписа издаје кандидату индекс и идентификациону картицу, којима се доказује статус студента.

Члан 11.

Страни држављани се уписују на докторске студије под истим условима у погледу школске спреме као и лица која су домаћи држављани. Испуњење услова се констатује на основу дипломе о стеченом образовању, као и садржаја студијског програма односно плана и програма завршених студија кандидата.

Кандидат – страни држављанин, приликом пријављивања на конкурс, подноси решење Универзитета о признавању стране високошколске исправе и оствареном броју ЕСПБ бодова.

Кандидат – страни држављанин дужан је да при упису Факултету поднесе доказ да је здравствено осигуран за школску годину коју уписује.

Страни држављанин може уписати докторске студије под условима дефинисаним Законом о високом школству, Статутом Факултета и Конкурсом.

Члан 12.

Статус студента докторских студија кандидати стичу уписом, а губе га исписом, завршавањем студија, или сходно члану 16 овог Правилника.

Члан 13.

За сваког студента студентска служба Факултета формира персонални досије и води евиденција и у електронској форми.

Комисија за докторске студије надгледа и процењује кандидата на докторским студијама. Она предлаже и ментора за докторске студије.

В. ОРГАНИЗАЦИЈА СТУДИЈА

Члан 14.

Студије на докторским студијама се организују кроз предавања, истраживачки студијски рад, научни рад, израду и одбрану докторске дисертације.

Настава се изводи по правилу на српском језику. Факултет може организовати и изводити докторске студије односно поједине делове тих студија, као и организовати израду и одбрану докторске дисертације на енглеском језику. Литература за наставу и научноистраживачки рад може бити и на неком од светских језика.

Члан 15.

Студијски програми докторских студија одговарају оптерећењу од најмање 180 ЕСПБ бодова, а студије трају најмање 3 (три) студијске године (6 семестара).

Од тога се 90 ЕСПБ стиче полагањем испита из наставних предмета, 30 ЕСПБ полагањем теоријских основа докторске дисертације, а 60 ЕСПБ се стиче израдом и одбраном докторске дисертације.

Члан 16.

Технички квалификациони испит је једини обавезан предмет на докторским студијама и он носи 5 ЕСПБ.

Студенти полажу Технички квалификациони испит да би показали да поседују одговарајуће техничко знање које ће им омогућити да се у наставку докторских студија ефикасно баве истраживачким радом.

Сваки студент прави план полагања Техничког квалификационог испита, бирајући три предмета у зависности од области коју ће изучавати на докторским студијама. Овај план одобрава Комисија за докторске студије. Потребна литература из свих предмета биће подељена на почетку студија.

Испити се полажу писмено, у току истог дана, у трајању од два сата по испиту. Испити се оцењују као Задовољавајући, Маргиналан или Незадовољавајући. Задовољавајући одговара оцени 10, Маргиналан оцени 9, а Незадовољавајући оцени 8 или нижим оценама.

Када студент заврши са полагањем свих испита превиђених планом Техничког квалификационог испита, Комисија за докторске студије одлучује да ли је његов укупни успех задовољавајући. Успех је задовољавајући, ако су оцене из свих области Задовољавајући и евентуално само из једне области Маргиналан.

Уколико укупни успех није оцењен као Задовољавајући, студент је у обавези да докаже компетентност у свим областима за које је његов успех оцењен као Маргиналан или Незадовољавајући. Ово доказивање се обично врши у виду усмених испита у следећем термину за квалификационе испите.

Усмени испит спроводи испитна комисија коју образује Наставно-научно веће Факултета и која може, али не мора да се састоји од професора са Рачунарског факултета. Испитна комисија се фокусира на оне области из којих је студентов резултат на писменом испиту оцењен као Маргиналан или Незадовољавајући.

Испитна комисија доставља писмени извештај са својим закључком Комисији за докторске студије. Уколико је општи успех и овом приликом оцењен као Незадовољавајући, Комисија за докторске студије ће саветовати студента које кораке мора да предузме пре другог полагања усменог квалификационог испита. Ако ни након другог полагања укупни успех није задовољавајући, студент дефинитивно не може да настави докторске студије.

У том случају, издаје му се уверење о до тада положеним испитима. Ови испити могу да му се признају на специјалистичким академским студијама

Технички квалификациони испит полаже се једном годишње, по правилу у јуну. Студент који није положио Технички квалификациони испит, може то поново да покуша у следећем термину.

Оцена из Техничког квалификационог испита одређује се као средња оцена из појединих испита, заокружена на прву већу целобројну вредност.

У договору са студентом који је положио Технички квалификациони испит и на предлог Комисија за докторске студије, Наставно-научно веће, у оквиру посебне тачке дневног реда на свом првом наредном заседању одређује ментора.

Кандидат мора да положи Технички квалификациони испит пре полагања Истраживачког квалификационог испита.

Члан 17.

Своје истраживачко интересовање студент профилише избором предмета које ће изучавати и полагати, а који доприносе продубљеним знањима и разумевању области своје докторске дисертације.

Активна настава из наставних предмета се састоји од предавања, која се по правилу изводе као индивидуална (менторска), и од студијског истраживачког рада.

Изборни предмети на докторским студијама носе укупно 85 ЕСПБ, и то 25 ЕСПБ у првом семестру, 30 ЕСПБ у другом семестру и 30 ЕСПБ у трећем семестру.

Услови уписивања године и предмета, испитни рокови, начин полагања испита, као и поновно уписивање године и предмета регулисани су општим актима Универзитета и Факултета.

По правилу, за упис друге године потребно је да студент прикупи најмање 37 ЕСПБ, а за упис треће године 97 ЕСПБ и да има положен Истраживачки квалификациони испит.

Члан 18.

Спецификацијом сваког предмета у студијском програму предвиђене су предиспитне обавезе, њихов удео у укупном броју поена као и начин полагања испита. Испит може бити писмени или усмени. Део испита може бити и у виду израде семинарског рада који се брани пред предметним наставником.

Коначна оцена на испиту заснована је на укупном броју поена које је студент стекао испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита, садржи максимално 100 поена, а утврђује се према следећој скали:

- до 50 поена – оцена 5 (није положио)
- од 51 до 60 поена – оцена 6 (довољан)
- од 61 до 70 поена – оцена 7 (добар)
- од 71 до 80 поена – оцена 8 (врло добар)
- од 81 до 90 поена – оцена 9 (одличан)
- од 91 до 100 поена – оцена 10 (одличан-изузетан).

Просечна оцена докторских студија је аритметичка средина оцена испита из свих предмета.

Члан 19.

Студијски истраживачки рад на предмету Теоријске основе докторске дисертације обухвата Истраживачки квалификациони испит за израду докторске

дисертације на којем студенти показују да су овладали потребним теоријским знањима из научне области од интереса. Теоријске основе се полажу као испит (писмено и/или усмено) по областима (питањима) из бар три наставна предмета са студијског програма.

Студенти пријављују Истраживачки квалификациони испит након успешно завршеног Техничког квалификационог испита као и након периода током кога су радили на научно-истраживачким пројектима (по правилу на Рачунарском факултету), који ће чинити основу за испит. Пријава се састоји од попуњеног формулара и апстракта величине једне стране у коме је описано обављено истраживање.

Истраживачки квалификациони испит има три улазне компоненте:

- Писмо ментора
- Писмени извештај о спроведеном истраживању
- Усмена презентација пред Комисијом за докторске студије

Излазна компонента Истраживачког квалификационог испита је писмена препорука од стране Комисије за докторске студије упућена Наставно-научном већу у којој се износи мишљење о студентовој квалификацији, као и евентуални додатни захтеви које студент треба да испуни. Коначну одлуку о квалификацији студента доноси Наставно-научно веће.

Члан 20.

Писмо ментора има две функције:

- Да опише начин на који је студент спровео истраживања
- Да професионално оцени квалитет истраживања

Комисија за докторске студије често није из области у којој студент спроводи своја истраживања, тако да она мора у потпуности да се ослони на оцену ментора о томе колики је студент објективни научни допринос.

Члан 21.

Студент је у обавези да припреми писмени извештај у коме описује своје истраживање и да пошаље две копије овог извештаја Комисији за докторске студије, најкасније две недеље пре усмене презентације истраживања. Извештај треба да буде у облику текста који се објављује у научним часописима из предметне области и не би требало да буде дужи од 20 страна.

Уколико Комисија за докторске студије установи да је извештај незадовољавајући, она ће обавестити студента о корацима које би требало предузети најкасније једну недељу пре презентације. Комисија мора да изнесе конкретне примедбе и помери заказано време презентације, уколико то буде било неопходно.

Уколико је студент већ припремио чланак за публикацију у неком научном часопису, тај чланак може да се користи уместо писменог извештаја. Ако чланак има више аутора, научни допринос студента мора да буде експлицитно назначен и верификован од стране ментора.

Члан 22.

Студент треба да припреми усмену презентацију у трајању од око 30 минута. Након усмене презентације студента следе питања од стране чланова Комисија за докторске студије, која се односе на презентирани материјал. Цео испит по правилу

траје око један сат. Циљ испита је да студент на професионалан начин презентује свој рад потенцијалном аудиторијуму који је већ прочитао његов писмени извештај. Студент је у обавези да обезбеди сву опрему која му је потребна за што бољу презентацију.

Након завршене презентације, Комисија се без присуства студента повлачи ради доношења препоруке о томе да ли се студент квалификовао или није. Комисија се одмах затим састаје са студентом коме образлаже своју одлуку.

Члан 23.

Комисија за докторске студије разматра информације добијене од ментора, квалитет писаног извештаја, квалитет усмене презентације, као и степен до кога је студент дошао у разумевању суштине конкретног истраживања. Комисија доноси кратке закључке по сваком од ових питања и укључује их у извештај о препоруци који прослеђује Наставно-научном већу.

У неким случајевима, Комисија за докторске студије може да закључи да су потребне још неке додатне активности да би се студент квалификовао за наставак докторског програма. Комисија у том случају даје позитивну оцену о квалификацији студента, уз препоруку да Докторска комисија и ментор преузму одговорност и обезбеде да студент одмах спроведе захтеване активности. Оне могу да укључе подучавање из специфичне области, истраживање литературе, полагање одређеног испита или јавну презентацију истраживања.

Комисија за докторске студије може да закључи да студент треба да уради још нека побољшања пре него што му да позитивно мишљење о квалификацији. Комисија прецизно налаже студенту шта је још потребно да уради достављајући му своје сугестије у писменој форми. Побољшања морају да буду урађена брзо, максимално у року од 20 дана, а њихову оцену Комисија даје на основу поновљене презентације.

Уколико Комисија за докторске студије установи да постоје озбиљни недостаци који не могу да се отклоне у кратком року, она може да донесе препоруку да се студент није кандидовао за докторске студије. У облазложењу овакве препоруке Комисија мора врло јасно и прецизно да објасни разлоге за свој закључак. Комисија обавештава студента да може да понови Истраживачки квалификациони испит пред другом комисијом, али да коначна одлука зависи од Наставно-научног већа.

Члан 24.

Наставно-научно веће може да прихвати препоруку Комисије за докторске студије и да о томе писменим путем обавести студента. Наставно-научно веће има посебну одговорност у обезбеђивању уједначених критеријума оцењивања студента, без обзира на студијски програм на Факултету. Оно такође води рачуна и о томе да студент испуни све обавезе у оквиру изабраног студијског програма.

Уколико Комисија за докторске студије донесе препоруку да се студент није квалификовао, Наставно-научно веће има посебну одговорност да детаљно размотри случај и да се консултује са ментором пре доношења коначне одлуке.

Члан 25.

Уколико студент у току студија жели да промени студијски програм, он подноси молбу Комисији за докторске студије. Комисија решава молбу уз сагласност руководиоца старог и новог студијског програма. Руководилац новоизабраног

студијског програма установљава нови списак предмета за студента, у коме могу остати и неки предмети које је студент већ имао, односно положио.

Школарина за нови студијски програм плаћа се у складу са Чланом 4 овог Правилника.

Члан 26.

Наставу на докторским студијама држе изабрани наставници Факултета. Уз претходну сагласност Наставно-научног већа, наставу могу држати и наставници других факултета, као и лица изабрана у научна звања, под условима и на начин прописан Законом.

Наставник који учествује у настави на докторским студијама, осим наставника страног језика, мора имати најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са SCI листе.

Члан 27.

Наставници који изводе наставу на докторским студијама дужни су да у договору са студентима одреде време консултација за свој предмет. Консултације су по правилу појединачне.

Члан 28.

У року од 6 година, рачунајући од дана почетка семестра у коме је студент уписао докторске студије, студент мора да положи све испите, испуни све дуге друге обавезе, пријави и одбрани докторску дисертацију. У изузетним случајевима предвиђеним Статутом Универзитета и Статутом Факултета, овај рок се може продужити за један семестар.

Лице које је изгубило статус студента докторских студија може поново конкурисати за упис на докторске студије. Уколико је кандидату одобрен поновни упис, у договору са предметним наставницима и руководиоцем студијског програма, могу му се признати претходно положени испити на докторским студијама. При поновном упису студент плаћа пун износ школарине умањен за износ који одговара ЕСПБ бодовима за признате претходно положене испите.

Г. ДОКТОРСКА КАНДИДАТУРА И ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Члан 29.

За студента који је положио Истраживачки квалификациони испит, сматра се да је стекао квалификације за наставак докторског програма. Од тог тренутка надаље, рад студента надгледа Докторска комисија који образује Наставно-научно веће Факултета.

Ова комисија је задужена да установи пост-квалификационе захтеве и да прати напредак студента. Комисија се среће са студентом најмање једном у семестру и шаље годишњи извештај Наставно-научном већу.

Комисија има најмање три члана, од којих је најмање један наставник у радном односу са пуним радним временом на Рачунарском факултету.

Члан 30.

Докторска комисија може да захтева од студента да упише извештај број додатних предмета дипломских студија (до 30 ЕСПБ), која припадају истој области као и његов истраживачки рад. Докторска комисија обавештава Комисију за докторске студије који су предмети потребни.

Члан 31.

Сваки студент докторских студија мора да заврши и комплементарни програм, који одобрава Докторска комисија. Намена комплементарног програма је да прошири искуство студента у оним областима која у ширем смислу не припадају његовој области истраживања. Програм се састоји од два предмета, од којих је најмање један на напредном нивоу студија. Комплементарни предмети морају да представљају кохерентну област унутар једне дисциплине. Комплементарни предмети не могу да буду:

- Предмети који се оцењују описном оценом положио/није положио
- Предмети који су положени на другој институцији
- Предмети положени на Рачунарском факултету пре уписа на докторске студије
- Предмети за усавршавање језика

Члан 32.

Када је студент положио Истраживачки квалификациони испит, савладао додатне предмете и комплементарни програм, на предлог Докторске комисије он стиче статус докторског кандидата.

Члан 33.

Сваки студент докторских студија има обавезу да узме учешћа у настави на Рачунарском факултету. Да би задовољио овај захтев, студент мора да уради једносеместрални задатак, обично као асистент, у обиму који је предвидела Докторска комисија. Задатак може да предвиди директно учешће у настави (вежбе) или развој неког курса/предмета. Ако студент два пута аплицира за место асистента, а нема упражњеног места, онда се одустаје од овог захтева. Докторска комисија ће обавестити Наставно-научно веће када овај захтев буде испуњен.

Члан 34.

По правилу на крају четвртог, а најкасније на крају шестог семестра од тренутка уписа на докторске студије, очекује се да студент поднесе прихватљив предлог докторске тезе. Овај предлог мора да одобри ментор и два члана Докторске комисије пре него што се преда студентској служби Рачунарског факултета.

Члан 35.

Приликом пријављивања докторске теме студент подноси:

- попуњен захтев, који садржи
  - радни наслов теме,

- образложење теме,
- изјаву да ли је предложена тема пријављивао на било којој другој високошколској установи у земљи или иностранству;
- биографију;
- списак научних и стручних радова и копије радова и предаје их студентској служби.

Уколико студент пријављује тему на основу услова које је стекао на основу одбрањеног магистарског рада, тада подноси и диплому о стеченом академском називу магистра. Уколико је стекао диплому академског назива магистра наука на неком факултету или еквивалентној високошколској установи у иностранству, та диплома мора претходно бити призната од стране одговарајуће самосталне високошколске установе у земљи, о чему кандидат подноси одговарајући доказ.

Тема докторске дисертације треба да припада научној области у оквиру које је оформљен студијски програм на који је кандидат уписан.

Члан 36.

Докторска комисија подноси свој извештај о предлогу теме докторске дисертације Наставно-научном већу у року од два месеца. У току рада на извештају Комисија може захтевати од кандидата допунски материјал или додатна образложења предложене теме.

Извештај Комисије садржи, између осталог,

- име кандидата и радни наслов теме;
- податке о претходном школовању кандидата;
- образложење теме, које треба да садржи:
  - предмет истраживања;
  - стање научне области у коме се дисертација ради;
  - циљ израде дисертације;
  - очекиване научне доприносе (уколико се очекује да резултати истраживања буду практично применљиви, треба то нагласити);
- оригиналне потписе чланова Комисије и сагласност ментора.

Дужина извештаја је највише 2 стране А4 формата. Извештај се предаје у три штампана примерка и у електронском облику.

Ако Комисија не поднесе благовремено свој извештај, на првој седници Наставно-научног већа по истеку предвиђеног рока, у оквиру посебне тачке дневног реда, председник или неко од других чланова Комисије извештава Наставно-научно веће о разлозима закашњења у подношењу извештаја. Наставно-научно веће тада може да продужи рок за подношење извештаја, с тим да продужење рока може износити највише 30 дана. Уколико ни у том року Комисија не поднесе свој извештај, Наставно-научно веће образује нову комисију, у коју могу ући и чланови из претходне комисије. Уколико новоформирана комисија не поднесе извештај у предвиђеном року, овај поступак се понавља све док именована комисија у предвиђеном року не поднесе извештај Наставно-научном већу.

Члан 37.

Наставно-научно веће прихвата, упућује на дораду или одбацује извештај о прихватању теме Докторске комисије.

Ако Веће не прихвати извештај Комисије, може образовати нову комисију. Процедура и временски рокови за нову комисију исти су као за претходну.

На основу извештаја нове комисије, Наставно-научно веће мора донети коначну одлуку о прихватању или одбацавању предложене теме докторске дисертације.

Члан 38.

Уколико Веће прихвати предложену тему, прослеђује предлог Универзитету на давање сагласности.

Уколико Наставно-научно веће Факултета или Сенат Универзитета не прихвати предложену тему, односно стави примедбе, студент предузима даље кораке у складу са предлогом Већа.

Члан 39.

Докторска дисертација мора да буде резултат оригиналног научноистраживачког рада кандидата из научне области којој припада студијски програм.

Докторска дисертација мора да садржи самостални научни допринос кандидата, који може да се верификује у научној јавности кроз радове објављене у часописима и приказане на конференцијама. Потребно је да кандидат има објављен (или прихваћен за штампу) бар један рад у вези са дисертацијом у међународном часопису са SCI листе, а на коме је кандидат, по правилу, првопотписани аутор.

Садржај докторске дисертације мора у највећем делу да одговара усвојеној теми дисертације, а коначан наслов дисертације не сме битно да одступа од радног наслова.

Члан 40.

Техничка обрада докторске дисертације мора да задовољава дефинисане стандарде. Дисертација мора да садржи увод, централни део, закључак, списак литературе и садржај. Прилог докторске дисертације је наслов и концизан садржај на енглеском језику у обиму до две стране, у коме су прецизно наведени оригинални научни доприноси кандидата.

Докторска дисертација се по правилу пише на српском језику. Факултет може организовати и изводити докторске студије односно поједине делове, као и организовати израду и одбрану докторске дисертације на страном језику.

Одштампану докторску дисертацију студент предаје студентској служби Рачунарског факултета у шест истоветних спирално укоричених примерака, заједно са једним примерком у електронском облику, по правилу у pdf формату. Уколико дисертација буде измењена по сугестијама комисије и другим примедбама, са извештајем комисије предаје се коригован примерак.

Члан 41.

Докторска комисија је дужна да у року од три месеца поднесе своју оцену дисертације Наставно-научном већу Факултета.

Извештај комисије треба да садржи:

- датум или редни број седнице Наставно-научног већа на којој је формирана Докторска комисија, име кандидата и наслов теме;
- податке о кандидату:
  - кратку биографију кандидата;

- стручну делатност;
- основне податке о објављеним радовима из области дисертације;
- анализу рада:
  - податке о предмету истраживања;
  - податке о стању подручја у коме се ради дисертација;
  - кратак опис примењених метода;
  - кратак опис резултата истраживања;
- закључак:
  - главне научне доприносе кандидата;
  - подручја примене и ограничења;
  - могућа даља истраживања;
  - предлог Наставно-научном већу;
- оригиналне потписе свих чланова комисије уколико нема издвојених мишљења. Дужина извештаја је до четири стране А4 формата. Извештај се предаје у три штампана примерка и у електронском облику.

Извештај Комисије мора да подржава више од половине њених чланова. Уз извештај се подносе и евентуална издвојена мишљења.

Ако Комисија не поднесе благовремено свој извештај, на првој седници Наставно-научног већа по истеку предвиђеног рока, у оквиру посебне тачке дневног реда, председник или неко од других чланова Комисије извештава Наставно-научно веће о разлозима закашњења у подношењу извештаја. Наставно-научно веће тада може да продужи рок за подношење извештаја за још 30 дана или да образује нову комисију, у коју могу ући и чланови из претходне комисије. Уколико новоформирана Комисија не поднесе извештај у предвиђеном року, овај поступак се понавља све док именована Комисија у предвиђеном року не поднесе извештај Наставно-научном већу.

Члан 42.

У року од седам дана од дана када Комисија поднесе свој извештај, даје се јавна објава о месту где су докторска дисертација и извештај Комисије изложени јавности. По правилу, место излагања је библиотека Факултета. У објави се наводе и следећи подаци:

- име кандидата;
- наслов докторске дисертације;
- имена чланова комисије која је прегледала и оценила рад и
- обавештење да ће дисертација и извештај комисије бити изложени на увид јавности 30 дана од дана објављивања извештаја.

Потписане писане примедбе и предлоге у вези са докторском дисертацијом и извештајем Докторске комисије, као и образложен предлог да докторска дисертација буде одбачена као несамосталан рад, односно као рад без научног доприноса, може на адресу Факултета доставити сваки грађанин или институција у року поменутом у претходном ставу. Поднете примедбе представљају саставни део извештаја Комисије Наставно-научном већу.

Докторска комисија дужна је да размотри све такве примедбе и предлоге и о њима у писаном облику извести Наставно-научно веће на седници на којој се разматра њен извештај.

Члан 43.

Наставно-научно веће разматра извештај Докторске комисије, заједно са приспелим примедбама и предлозима, и одлучује о прихватању извештаја, по правилу на првој седници после истека рока у коме су дисертација и извештај Комисије били изложени јавности.

Уколико Наставно-научно веће не прихвати предлог Докторске комисије да се рад кандидата призна као докторска дисертација, Веће може образовати нову комисију. Процедура и временски рокови за нову комисију исти су као за претходну. На основу извештаја нове Комисије, Наставно-научно веће мора донети коначну одлуку о прихватању или одбацивању рада кандидата као докторске дисертације.

Уколико Веће, на предлог Докторске комисије, прихвати рад кандидата као његову докторску дисертацију, на истој седници одобрава усмену одбрану дисертације. На предлог Докторске комисије, Веће одређује најмање још једног спољашњег члана Комисије (опонента), који ће учествовати у раду Комисије приликом одбране рада.

Наставно-научно веће Факултета прослеђује своју одлуку Сенату Универзитета на давање сагласности.

Уколико Наставно-научно веће Факултета или Сенат Универзитета условно прихвати реферат о поднетој докторској дисертацији, пре одбране студент је дужан да модификује дисертацију сагласно сугестијама Већа. При томе ментор мора својим потписом гарантовати да је студент у коначној верзији дисертације извршио све захтеване допуне и измене.

Ако Сенат не да своју сагласност, већ затражи да се дисертација измени или допуни, та измењена или допуњена дисертација излаже се јавности заједно са допуњеним извештајем Докторске комисије у трајању од 30 дана. Потом Наставно-научно веће усваја измењени и допуњени извештај Комисије и уколико га усвоји, своју одлуку доставља Сенату.

Члан 44.

Ако Докторска комисија предложи да се рад не призна као докторска дисертација и Наставно-научно веће прихвати тај предлог, рад се враћа кандидату и не може се поново подносити Факултету.

Студент има право да пријави нову тему ако му Наставно-научно веће Факултета или Сенат Универзитета први пут дисертацију одбије. Ово право може се користити само једанпут. Процедура у погледу пријаве нове теме и прегледа и оцене нове дисертације иста је као и у случају докторске дисертације која се први пут пријављује, односно подноси на преглед и оцену, уз обавезу да студент мора завршити докторске студије односно одбранити докторску дисертацију у року од 6 школских година, сагласно Статуту Универзитета и Факултета.

Члан 45.

По добијању сагласности Сената Универзитета, заказује се јавна усмена одбрана докторске дисертације.

Датум одбране мора бити објављен најмање три дана пре одбране. У објави мора бити наведено

- име кандидата;
- наслов дисертације;
- дан, час и место одбране и
- имена чланова Докторске комисије и опонената

Одбрана докторске дисертације обавља се у просторијама Рачунарског факултета.

Члан 46.

Кандидат брани докторску дисертацију пред комплетном именованом Докторском комисијом и опонентима. У случају спречености неког од чланова, одбрана се може спровести и пред непотпуном комисијом, али не мањом од три члана, при чему један од њих мора да буде опонент, уколико за то постоји писана сагласност одсутних чланова комисије, или по одобрењу Декана или продекана за наставу Факултета.

Члан 47.

На одбрани докторске дисертације кандидат треба да покаже да потпуно влада материјом коју је обрадио и да образложи и одбрани научне закључке до којих је у свом раду дошао, уз посебно истицање свог научног доприноса.

Одбрана докторске дисертације је усмена и јавна.

Члан 48.

Јавном усменом одбраном докторске дисертације руководи председник Комисије.

О целом току јавне усмене одбране докторске дисертације води се записник. Записник води један од чланова Комисије.

Председника и записничара Комисије одређују споразумно сами чланови Комисије.

Члан 49.

Одбрана почиње тиме што председник Комисије

- износи биографске податке о кандидату,
- упознаје присутне са хронологијом израде дисертације, односно са пријавом теме дисертације, подношењем дисертације на преглед и оцену, одлукама Наставно-научног већа Факултета и сагласности Сената Универзитета и
- чита закључак извештаја Докторске комисије.

После своје уводне речи, председник Комисије тражи да кандидат сажето изложи своју дисертацију, са посебним освртом на научне доприносе који су у њој садржани.

После тога, кандидат излаже главне резултате своје дисертације, по правилу у трајању до 45 минута.

После излагања кандидата, чланови Комисије постављају питања кандидату која се односе на саму дисертацију или на ужу научну област из које је дисертација. Кандидат је дужан да одговори на свако питање.

Када чланови Комисије заврше испитивање кандидата, председник Комисије се обраћа присутним и обавештава их да свако од присутних може да постави питање кандидату у вези са дисертацијом. Кандидат је дужан да одговори и на таква питања, за која председник Комисије нађе да су умесна.

По завршетку испитивања кандидата, Комисија за одбрану се повлачи и без присуства других лица доноси закључак о томе да ли је кандидат одбранио докторску

дисертацију. Одлука се доноси већином гласова чланова Комисије и уноси у записник са одбране дисертације.

По доношењу одлуке и састављању записника, Комисија се враћа у просторију у којој се одржава одбрана. Председник Комисије чита записник са одбране и закључак Комисије.

Члан 50.

Студент докторских студија који је успешно одбранио докторску дисертацију, стиче научни назив доктора наука из научне области докторских студија, право на диплому о завршеним докторским студијама, као и сва права која му тиме по закону припадају. У додатку дипломе наводи се студијски програм који је студент завршио.

По успешној одбрани и достављању записника са одбране, Факултет студенту, на његов захтев, издаје уверење о завршеним докторским студијама, које важи до доделе дипломе.

Диплому потписом оверавају Декан Рачунарског факултета и Ректор Универзитета „УНИОН“. Диплома се студенту додељује на промоцији коју организује Универзитет.

Члан 51.

Ако Комисија за одбрану дисертације донесе закључак да кандидат није на задовољавајући начин презентирао своју дисертацију или одговорио на постављена питања, усмена одбрана дисертације може се поновити само једном. Датум накнадне одбране заказује Комисија за усмену одбрану по завршетку прве одбране.

У случају да на накнадној одбрани Комисија поново донесе закључак да кандидат није на задовољавајући начин презентирао своју дисертацију или одговорио на постављена питања, предмет докторске дисертације се враћа Наставно-научном већу на поновно разматрање или одлучивање.

Члан 52.

Ако после одбране докторске дисертације Факултет добије образложено, писано и потписано обавештење да дисертација није оригиналан и самосталан научни резултат кандидата, Наставно-научно веће образује нову комисију од најмање пет чланова, који треба да имају бар исте квалификације као чланови комисије која је повољно оценила дисертацију. У ову комисију може ући највише један члан из комисије која је дала повољну оцену дисертације.

Ако се на основу извештаја нове комисије покаже да је то потребно, Наставно-научно веће заказује дан јавне расправе о предлогу за поништење докторске дисертације и одговарајуће дипломе. Том приликом чланови нове комисије постављају питања студенту који треба да докаже да је дисертација резултат његовог оригиналног и самосталног научноистраживачког рада. Комисија доноси и саопштава свој закључак по поступку као у члану 49 овог Правилника.

Одлуку о оглашавању ништавном дипломе о стеченом научном звању доктора наука, у случају потребе, доноси Наставно-научно веће Факултета на основу извештаја Комисије са јавне расправе.

Д. РУКОВОЂЕЊЕ СТУДИЈАМА

Члан 53.

У реализацији докторских студија надлежности су подељене између Рачунарског факултета и Универзитета „УНИОН“. У оквиру Факултета надлежности су подељене између:

- Декана Факултета,
- Савета Факултета,
- Наставно-научног већа Факултета,
- Комисије за докторске студије,
- Докторске комисије,
- Ментора,
- Наставника студијског програма и руководиоца студијског програма, и
- Департмана Факултета.

Члан 54.

Универзитет „УНИОН“

- усваја предлог Факултета за увођење студијског програма докторских студија;
- остварује сарадњу факултета у организовању студија интердисциплинарних и мултидисциплинарних области;
- расписује конкурс за упис на докторске студије;
- даје сагласност на теме докторских дисертација;
- даје сагласност на извештаје о прегледу и оцени докторских дисертација;
- доноси коначну одлуку о признавању страних високошколских исправа докторских студија.

Члан 55.

Декан Факултета предлаже мере за унапређење докторских студија и стара се о примени овог Правилника и извршењу одлука Савета и Наставно-научног већа у вези са докторским студијама. Део ових послова може обављати продекан кога Декан овласти.

Члан 56.

Савет Факултета доноси акт у вези са финансирањем докторских студија, а посебно доноси одлуку о износу годишње школарине за докторске студије за држављане Републике Србије и стране држављане.

Члан 57.

Наставно-научно веће

- утврђује, заједно са Деканом, јединствену политику чији је циљ стално унапређење квалитета наставе на докторским студијама и усавршавање научноистраживачког рада;
- предлаже студијске програме докторских студија;
- предлаже Универзитету расписивање конкурса за упис на докторске студије, укључујући и број студената који се уписују;

- ближе одређује правила докторских студија;
- доноси план ангажовања за извођење наставе на докторским студијама;
- одређује састав Докторских комисија;
- одобрава теме докторских дисертација и именује менторе;
- прихвата извештаје Докторских комисија;
- одређује опоненте за одбрану докторских дисертација;
- одређује комисије за признавање страних високошколских исправа докторских студија;
- предлаже Универзитету признавање страних високошколских исправа докторских студија;
- предлаже Савету мерила за висину школарине;
- именује чланове Комисије за докторске студије;
- доноси општа акта Факултета у вези са докторским студијама;
- решава све молбе и жалбе студената у другом степену у односу на Комисију за докторске студије.

Члан 58.

Комисију за докторске студије бира Наставно научно веће. У Комисији сваки депарتمان има по једног члана, којег у случају спречености мења овлашћени члан департамана.

Комисија за докторске студије из својих редова бира председника и заменика председника Комисије.

Председник Комисије сазива састанак Комисије, саставља дневни ред, води састанак, води и потписује записник о састанку Комисије.

Одлуке Комисије се доносе гласањем, простом већином од укупног броја чланова Комисије.

Мандат Комисије, председника и заменика председника Комисије је три године. Комисија за свој рад одговара Наставно-научном већу Факултета.

Члан 59.

Комисија за докторске студије

- предлаже Наставно-научном већу измене и допуне студијског програма на основу предлога наставника студијског програма и департамана;
- врши надзор пријема студената по расписаном конкурс;
- одлучује о молбама за промену студијског програма докторских студија;
- разматра пријаве тема докторских дисертација и предлоге ментора, и прослеђује их Наставно-научном већу;
- даје предлог Наставно-научном већу за одређивање Докторских комисија;
- решава све остале молбе и жалбе студената докторских студија у првом степену;
- обавља и друге послове по налогу Већа и Декана Факултета.

Члан 60.

Ментор је из реда наставника Рачунарског факултета из научне области из које се дисертација припрема и, по правилу, из реда наставника студијског програма који је студент уписао, а код којих је слушао и полагао испите. Изузетно, ментор може бити и

из реда наставника других факултета из научне области из које се дисертација припрема.

Ментор има најмање пет научних радова објављених или прихваћених за објављивање у научним часописима са SCI листе из одговарајуће области студијског програма.

Ментор је дужан да студента уводи у методику решавања проблема које рад третира и у методику научно-истраживачког рада уопште.

Један наставник може истовремено бити ментор највише пет докторских дисертација.

Ментор усмерава рад кандидата, помажући му кроз консултације у анализама, одређивању обима, садржају и начину излагања научних резултата дисертације.

Члан 61.

Целокупна организација наставе на студијском програму докторских студија је у надлежности наставника тог студијског програма, а посебно:

- утврђивање потребног предзнања за упис на студијски програм;
- предлог плана и распореда наставе на докторским студијама;
- помоћ студентима код формулисања теме докторске дисертације.

Члан 62.

Наставници студијског програма, из својих редова бирају руководиоца студијског програма и заменика руководиоца, са мандатом од три године. Руководилац студијског програма је из реда наставника са пуним радним временом Факултета, а најмање у звању ванредног професора. Избор руководиоца и заменика руководиоца потврђује Наставно-научно веће. Руководилац студијског програма оперативно руководи докторским студијама студијског програма сходно овом Правилнику, Статуту Факултета и општим актима Универзитета.

Руководилац студијског програма оперативно руководи и наставом на студијском програму, а посебно

- проверава да ли при конкурсима за упис на студије сваки кандидат има одговарајуће формално предзнање и одређује евентуалне допунске испите;
- приликом уписа помаже при избору и даје сагласност на списак предмета за прву годину студија сваког кандидата;
- даје студентима сагласност за промене предмета у оквиру студијског програма;
- даје сагласност на предлог чланова Докторске комисије.

Члан 63.

Департмани Факултета

- предлажу план ангажовања наставника на докторским студијама;
- покрећу иницијативу за образовање или промену студијског програма докторских студија;
- предлажу Наставно-научном већу своје представнике у Комисију за докторске студије;
- учествују у раду Комисије за докторске студије преко својих представника.

Студијски програми докторских студија су у надлежности једног или више департмана Факултета.

Е. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 64.

Уколико настану случајеви који се не могу решити директном применом овог Правилника, решава их Комисија за докторске студије првом степену, а Наставно-научно веће у другом степену у духу овог Правилника, Статута Факултета, Статута Универзитета и Закона о високом образовању.

Члан 65.

Студенти уписани на магистарске и докторске студије на Факултету до ступања на снагу Закона о високом образовању имају право да заврше студије по започетом плану и програму, условима и правилима студија најкасније до 1. септембра 2010. године.

Кандидати који су пријавили тему докторске дисертације на Факултету до ступања на снагу Закона о високом образовању, имају право да одбране докторску дисертацију и стекну научни степен доктора наука најкасније до 1. септембра 2010. године.

Лица која су стекла академски назив магистра наука по прописима који су важали до дана ступања на снагу Закона о високом образовању, могу стећи научни степен доктора наука пријавом теме и одбраном докторске дисертације према прописима и општим актима Факултета који су важали до ступања на снагу Закона о високом образовању, најкасније до 1. септембра 2012. године.

Лица која су уписала магистарске или докторске студије на Факултету до ступања на снагу Закона о високом образовању могу у току студија прећи на докторске студије регулисане овим Правилником, у оквиру истих или сродних изборних подручја, уколико испуњавају услове из члана 6 овог Правилника. При томе им се могу признати претходно положени испити уколико су у складу са одговарајућим предметима уписаног студијског програма.

Лица која су стекла академски назив магистра наука до ступања на снагу Закона о високом образовању и лица која су завршила магистарске студије у складу са ставом 1 овог члана, могу конкурисати за упис на докторске студије уколико претходно нису

пријавила докторску дисертацију. При упису на докторске студије, могу им се признати претходно положени испити уколико су у складу са одговарајућим предметима уписаног студијског програма.

Члан 66.

На основу „Упутства за припрему документације за акредитацију“ које је донео Национални савет за високо образовање 12.11.2007. год., до 1. октобра 2009. године ментор може бити наставник који задовољава критеријуме за звање доцента дате у „Препорукама за избор у звање наставника“, које је донео Национални савет 4. маја 2007. године.

Члан 67.

Овај Правилник ступа на снагу даном усвајања на Наставно-научном већу Факултета. Све евентуалне касније измене и допуне Правилника доносе се по истом поступку по коме је донет овај Правилник.

Декан Рачунарског факултета

Проф. др Стеван Милинковић